

RTU studiju kurss "Lēmumu pieņemšana uzņēmējdarbībā (studiju projekts)"
22000 Inženierekonomikas un vadības fakultāte
Vispārējā informācija

Kods	IV0722
Nosaukums	Lēmumu pieņemšana uzņēmējdarbībā (studiju projekts)
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītbspēks	Irina Voronova - Doktors, Docētājs
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Studiju projekts palīdz veidot izpratni un nostiprināt prasmi lēmumu pieņemšanā ar daudzkritēriju analīzes metožu pielietojumu uzņēmējdarbības informācijas sistēmas izstrādāšanā.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Mērķis: Izprast, analizēt un novērtēt ar daudzkritēriju analīzes metožu pielietojumu atsevišķu lēmumu pieņemšanas situācijā, rezultātu atspoguļojot izstrādātā projektā veidā. Uzdevumi: 1. Apzināt un izprast daudzkritēriju analīzes metožu lomu lēmumu pieņemšanā. 2. Nostiprināt prasmes izmantot eksperta aptaujas un apstrādes metodes. 3. Prast izmantot informācijas tehnoloģiju iespējas lēmumu pamatošana procesā.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Studiju priekšmeta apguvei ir nepieciešami šādi patstāvīgie darbi: 1.Praktisko darbu un uzdevumu izpilde. 2. Atskaite par lēmumu pieņemšanu procesu, kas balstās uz uzņēmuma vai savu personisko pieredzi. 3. argumentētu temata izvēles pamatošana, situācijas aktualitātes raksturojums, un projekta uzdevuma izstrādāšana. Darba plāna sastādīšana. Projekta objekta un priekšmeta raksturojums. Projekta hipotēzes formulējums. Informācijas datu vākšana un sistematizācija. 4. Analītiskā daļa. Lēmumu pieņemšanas metodes apskats, to analīze. Alternatīvas un kritēriju saraksta izveide. 5. Aprēķinu daļa. Lēmumu pieņemšana par alternatīvas atlasēm, izmantojot 2 metodes (MCDM: AHP, ANP, TOPSIS) un novērtējot ieguvumus. Rezultātus salīdzināšana. 6. Projekta noformēšana un prezentācija.
Literatūra	Basic Literature: 1. Lēmumu pieņemšana (2007). Izdevniecība Lietišķās informācijas dienests, 196 lpp. 2. Doumpos, M., Zopounidis,C.(2002). Multicriteria Decision Aid Classification Methods (Applied Optimization). Springer, 268 pp. ISBN 1402008058 [Elektroniskais resurss]. Available from://ebookey.org/Multicriteria-Decision-Aid-Classification-Methods247956 .html 2. Haimes, Y. Y., Steuer, R. E. (2000). Research and Practice in Multiple Criteria Decision Making, Lecture Notes in Economics and Mathematical Systems, Vol. 487, Springer-Verlag, Berlin, 552 pp. 4. Saaty,T. L. (2009). Theory and Applications of the Analytic Network Process. Decision making with Benefits, Opportunities, Cost, and Risks. RWS Publication, 352 p. 4. Romanovs, A.(2006). Daudzkritēriju analīzes metožu pielietošana tūrisma informācijas sistēmas izstrādāšanā. Promocijas darbs. Rīga, RTU,172 lpp. Additioanal literature: 5. Goepel, K.D. (2018). Implementation of an Online Software Tool for the Analytic Hierarchy Process (AHP-OS). International Journal of the Analytic hierarchy Process. Vol. 10 No. 3, pp. 469 – 487. Available from: https://www.ijahp.org/index.php/IJAHp/article/view/590 6. Goepal, K. AHP-OS: AHP Priority Calculator. Available from: //bpmg.com/ahp/ 7. van Eck, N. I., Waltman, L. VOSviewer. https://www.vosviewer.com 8. Voronova, I., Šatrevičs, V., Gavrilovs, M., Skvarciāny, V.(2018). Prioritising Competitive Strategies Based on the ANP Approach: A Case of the Latvian Telecommunication Company. In: Business and Management 2018: 10th International Scientific Conference: Selected Papers, Lithuania, Vilnius, 3-4 May, 2018. Vilnius: Technika, pp.83-92. Available from: doi:10.3846/bm.2018.10
Nepieciešamās priekšzināšanas	Matemātika, datormācības

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienes studijas		Nepilna laika neklātienes studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
1.Ievadlekcija. Pieejas lēmumu pieņemšanai un problēmu analīzei. Vadības lēmumu izstrādes un pieņemšanas procesa modeļi (Mintzberg, March, Vroom-Easton modeļi). Studija darba izstrādes prasības.	4	2	2	1
2.Problēmu analīze: problēmu klasifikācija un pieejas lēmumu pieņemšanai. Problēmas formulējums: reaktīva un proaktīva pieeja. Cēloņu-secu (Išikavas) un Pareto diagramma cēloņu analīzei. Izmaksu un ieguvumu analīze.	4	2	2	4
3. Meklēt informāciju par pieredzi metožu pielietošanā lēmumu pamatošanā, izmantojot bibliometrisko analīzi Publish or Perish un VOSviewer rīkus.	6	6	4	8
4. Studentu veikto pētījumu starprezultātu prezentācija, analīze un diskusija (Ievads, analītiskā daļa)	4	12	0	16
5. Lēmumu pieņemšana izmantojot AHP un ANP metodes izmantojot OC-OS rīku.	8	8	4	13

6. Riski un lēmumu pieņemšana. Lēmumu pieņemšanas psiholoģiskie aspekti. Lēmumu pieņemšana komandā	2	2	1	2
7. Studentu veikto pētījumu analīze (pabeigto darbu prezentēšana, analīze un diskusijas)	4	16	3	20
Kopā:	32	48	16	64

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Spēj izstrādāt un pamatot lēmšanas uzdevumu formulējumus.	Studiju projekta publiska aizstāvēšana.
Spēj strādāt komandā, lai sagatavotu un pamatotu lēmumus.	Grupu darbs. Grupas dalībniekus vērtējumi.
Prast veikt informācijas bibliometrisko analīzi par lēmumu pieņemšanas metodēm, izmantojot VOSviewer rīku.	Prast veikt informācijas bibliometrisko analīzi par lēmumu pieņemšanas metodēm, izmantojot VOSviewer rīku.
Spēj pielietot e-resursus un GPD lēmuma izvērtēšanas procesā. Spēj analizēt apgūtās metodes, pielietot tos korekti un pamatoti.	Pamatotais lēmums, kurā izmantotas IT. Iegūto rezultātu prezentēšana nodarbībā.
Piemīt prasmes veicināt diskusiju un īstenot lēmumu pieņemšanu, izmantojot hierarhijas analīzes (AHP) un analītiskā tīkla procesa (ANP) metodes.	Praktiskie darbi nodarbībās (2).
Spēj prezentēt izstrādnes, izskaidrot tos.	Individuālie vai grupas projekti. Iegūto rezultātu prezentēšana nodarbībā. Diskusija, vērtējums ar atzīmi.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Lēmuma pieņemšanas procesa identificēšana uzņēmumā. Problēmas analīze un definēšana	10
Lēmuma metodoloģijas izstrāde. Problēmas risināšanas metodes atlase (vismaz 3) un nepieciešamas informācijas vākšana.	10
Aktīva līdzdalība nodarbības (3 praktiskie darbi).	20
Alternatīvas variantus novērtēšana. Izmaksu un ieguvumu analīzes veikšana.	30
Pētījuma darba izstrāde un prezentācija. Individuāla ieguldījuma novērtēšana, strādājot grupā.	30
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	16.0	0.0	16.0			*